Yrittäjyyden uudelleenmäärittely

20.4.2020

Sitran Tulevaisuusbarometrin (2019, 3) mukaan tärkeimpiä yhteiskunnallisia tavoitteita suomalaisten mielestä on maapallon kantokykyyn sopeutuminen ja elinympäristön tulevaisuuden turvaaminen, perusturvan uudistaminen ja kilpailukyvyn varmistaminen korkeaa osaamista vaativassa globaalissa taloudessa. Kyselyn mukaan todennäköisimmin onnistutaan suomalaisten mielestä kilpailukyvyn varmistamisessa, elinikäisen oppimisen tarjoamisessa ja siinä, että teknologia luo hyvinvointia ja vie yhteiskuntaa eteenpäin.

Suomalaisten toivomassa tulevaisuuden yhteiskunnassa korostuisivat arvot, kuten tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja suvaitsevaisuus. Toivotussa tulevaisuudessa myös ilmastonmuutos olisi otettu vakavasti ja pysäytetty, työllisyys ja toimeentulo turvattu ja koulutus ja osaaminen olisivat korkealla tasolla. (Sitran Tulevaisuusbarometri 2019, 3)

Ekologoinen kestävyyskriisi vaatii välittömiä toimenpiteitä. On paineita löytää ratkaisuja ja toimintatapoja, joissa talous ei rasita ympäristöä ja samaan aikaan tuottaa hyvinvointia tasaisesti. Myös kansainvälisen politiikan jännitteet ovat kasvaneet. Monissa maissa merkittävä osa kansasta on osoittanut tyytymättömyyttään omaa asemaansa ja maansa suuntaan viime vuosien äänestyksissä. Samalla vaikuttamiseen ja yhdessä tekemiseen on uusia keinoja esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Ikääntyvä väestö, robotisaatio, digitalisoituminen ja globalisaatio muuttavat työelämää. (Sitran Tulevaisuusbarometri 2019, 11)

Teknologia muuttaa voimakkaasti monia aloja ja toisaalta myös synnyttää uusia aloja. On kuitenkin epäselvää, miten työ ja toimeentulo muodostuvat ja jakautuvat tulevaisuudessa. Teknologia kehittyy nopeasti myös muilla elämän osa-alueilla, kuten liikenteessä, energiantuotannossa ja monissa perinteisissä palveluammateissa, kuten terveydenhuollossa. (Sitran Tulevaisuusbarometri 2019: 11)

Talouden siirtyminen kohti digitaalista aikakautta määrittelee myös yrittäjyyden uudelleen syntymisen, joka perustuu sellaisiin tekijöihin ja ominaisuuksiin, jotka eroavat toisistaan vakiintuneista pelisäännöistä. Nämä muutokset paljastavat joukon **mahdollisuuksia** yrityksille, jotka pystyvät mukautumaan digitaalitekniikan leviämiseen liittyvistä uusissa parametreissa ja toiminnallisuuksissa. Uusien ekosysteemien luominen digitaaliseen käynnistykseen on monimutkainen ja vaivalloinen tehtävä, joka edellyttää turvallista ja asiantuntevaa ohjausta sekä monien paikallisten toimijoiden aktiivista osallistumista. Tämä vaatii myös päätöksentekijöiltä paljon. Digitaalinen yrittäjyys vaatii päätöksentekijöiltä tukea, jotka edistävät uusien digitaalisella alalla toimivien startup-yritysten syntymistä ja toisaalta vaalimaan jo olemassa olevien yritysten skaalaamisen ja kehittämisen. (Thomas ym. 2019)

Digitaalisuudesta vetovoimaa myös yrittäjille

Digitaalisuudesta ja teknologiasta on tullut **uusi taloudellinen ja sosiaalinen voima,** joka muuttaa perinteisiä liiketoimintamalleja, strategioita, rakenteita ja prosesseja. Digitaalista yrittäjyyttä, joka keskittyy luomaan uusia yrityksiä ja muuttamaan jo olemassa olevia yrityksiä kehittämällä uutta digitaalista teknologiaa tai niiden uutta

käyttöä, pidetään monien maiden **kriittisenä pilarina talouskasvulle**, **työpaikkojen luomiselle ja innovoinnille**. Erilaiset digitaaliset tekniikat ovat mahdollistaneet myös jakamisen talouden kasvun, yhdistäneet omistajat ja käyttäjät ja häirinneet jo jonkun verran yritysten ja asiakkaiden aiempaa vuorovaikutusta. (Baierl ym. 2016)

Digitaalisuus ja teknologia helpottavat yrityksen perustamista verkossa monella tapaa, koska se luo mahdollisuuksia mutta myös uudenlaisia haasteita yrittäjille. Digitaalisuus helpottaa uusien tuotteiden ja palveluiden luomista ja saamista potentiaalisten asiakkaiden käsiin, koska digitaalisen yrittäjän pelinkenttänä on koko maailma 24/7. Digitaalisen yrittäjyyden etuja ovat **alhaiset aloituskustannukset, valtava digitaalinen työkalupakki**, joka on käytössä vain muutamalla napin painauksella sekä tietysti **yrittäjän vapaus**. Digitaalisuus mahdollistaa työskentelyn missä ja milloin tahansa. Mitä enemmän liiketoimintaa automatisoidaan, sen tehokkaammin ja nopeammin voidaan työskennellä. Asiakas ostaa siltä, joka helpoimmin tai nopeammin ratkaisee hänen ongelmansa.

Digitaaliset yrittäjät joutuvat kilpailemaan potentiaalisten asiakkaiden huomiosta verkossa ja ponnistelemaan kovasti sen eteen, että he pystyvät pitämään liiketoimintansa turvassa verkossa vaanivilta vaaroilta. Digitalisaatio ei tule myöskään poistamaan perinteisiä yrittäjyyden huolia, kuten sitä, että yrittäjän tulee osata hoitaa suurin osa liiketoimintansa osa-alueista ja tehdä kaikki itse, kuten markkinointi, kirjanpito, PR ja myynti. Ajan saatossa palveluita voi kuitenkin ostaa myös oman yrityksen ulkopuolelta helpottaakseen omaa työurakkaansa.

Yhä useammat ihmiset osallistuvat tietojen, taitojen ja tavaroiden jakamiseen ja vaihtoon. Jakamistalous on yksi aikamme ilmiöistä, joissa on taloudellisen puolen lisäksi myös vahva sosiaalinen merkitys. Sosiaalisella puolella on suurempi kysyntä asiakkaiden keskuudessa kuin yrittäjien. Yhä digitalisoituneempi ympäristö on johtanut muuttuneeseen elämäntilanteeseen, jolle on ominaista kaupungistuminen, avoimuus uusille ratkaisuille, muuttuneet työtilanteet ja uudet ajattelutavat. (Richter ym. 2017)

Digitaaliset yrittäjät luovat digitaalista arvoa hankkimalla, käsittelemällä ja levittämällä digitaalista tietoa. Jos digitaalista yrittäjyyttä tarkasteltaisiin ainoastaan tietojenkäsittelyn näkökulmasta, tarjoaisi se vain mikrotason lähestymistavan aiheeseen. Digitaalisen yrittäjyyden yhteiskunnallinen merkitys tulee näkymään erityisesti palvelujen lisääntymisellä.

Yrittäjyyden muodot muuttuvat jatkuvasti

Viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana digitalisoituminen on muuttanut yrittäjyyden luonnetta sekä yrittäjyysmahdollisuuksien että niiden toteuttamistapojen suhteen. Poliittiset päättäjät tarvitsevat riittäviä mittareita digitaalisen yrittäjyyden seuraamiseksi varmistaakseen uuden tuottavuuspotentiaalin täysimääräisen hyödyntämisen talouskasvun ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin hyödyksi. Digitaalisen yrittäjyyden mittaushaaste on itse ilmiön läpäisevä luonne, johon ei voida tarttua yksilötason yrittäjyyden laskentaperusteisiin ja toimenpiteisiin. Siksi on tärkeä seurata niitä olosuhteita, jotka asettavat yrittäjien liiketoimintaympäristö eri EU-maissa. Eurooppalainen digitaalisen yrittäjyyden indeksi (EIDES) vastaa mittaushaasteeseen arvioimalla puitteet ja järjestelmäolosuhteet. (Autio ym. 2018)

Digitaalisen teknologian kehitys johtaa muutoksiin olemassa olevissa liiketoimintamalleissa ja uusien luomiseen, uusien tuotteiden ja palveluiden tuomiseen markkinoille sekä liiketoimintaprosessien tehokkuuden lisääntymiseen ja siten yritysten kilpailukyvyn lisäämiseen. Tämä kehitys heijastuu myös paikallisen ja kansallisen talouden kilpailukyvyn lisääntymiseen. Nykyisten talouksien muutos digitaaliseksi on merkittävä tilaisuus paikallisen ja kansallisen talouden nopeutetulle kasvulle, jonka veturina ovat pienet ja keskisuuret yritykset. (Turuk 2018)

Digitalous kasvaa Euroopan unionissa paljon nopeammin kuin muu talous, mikä johtaa uusien työpaikkojen luomiseen ja Euroopan talouden digitaalisen muutoksen jatkumiseen. Maiden tulisikin tunnistaa digitaalitekniikan kehittämisen mahdollisuudet ja niiden vaikutukset liiketoimintaan. Valtioiden tehtävänä on varmistaa korkealaatuinen lainsäädäntö ja infrastruktuuriympäristö digitaalisen liiketoiminnan kehittämiselle, edistää digitaalisten työpaikkojen kehittämistä, vahvistaa rahoitusvälineitä, joilla on tarkoitus rahoittaa olemassa olevan yrityksen digitalisointia tai uusien yritysten kehittämistä teknologiapohjaista yritystä ja edistämään digitaaliteknologian merkitystä. Digitaalisen teknologian vaikutus liiketoimintaan on väistämätöntä ja yrityksille on elintärkeää hyväksyä nousevat markkinaolosuhteet ja dynaaminen liiketoimintaympäristö tai investoida liiketoiminnan digitalisointiin ja uuden teknologian integrointiin omiin liiketoimintamalleihinsa. Yritykset, jotka eivät sopeudu riittävästä digitaaliseen ympäristöön, väistämättä heikentävät omaa kilpailukykyä. (Turuk 2018)

Petra Sippola
KTT, lakiekonomi, yrittäjyyden lehtori
SeAMK Liiketalous ja kulttuuri

Kirjoittaja on tutkinut digitaalista yrittäjyyttä DigitOk-hankkeen kautta. Hänen muita digitaalista yrittäjyyttä käsitteleviä artikkeleitaan @SeAMK-verkkolehdessä:

https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/yrittajyys-ja-kasvu/digitaalinen-yrittajyys-muuttaa-liiketoimintaa/https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/yrittajyys-ja-kasvu/digitaalisen-yrittajyyden-merkitys/

Digiloikka yrittäjien valmiuksiin

Lähteet:

Autio, Erkko, Szerb, László, Komlosi, Eva & Mónika Tizberger. 2018. The European Index of Digital Entrepreneurship Systems. Publications Office of the European Union.

Autio Erkko & Heikki Rannikko. 2017. Digitalouden yrittäjyysdynamiikka ja Suomen kansainvälinen kilpailukyky. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 52/2017. Saatavana: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79911/52_Digitalouden%20yrittajyysdynamiikka_final.pdf

Baierl, Ronny, Behrens Judith & Alexander Brem. 2019. Digital Entrepreneurship. Springer.

Richter, Chris, Kraus, Sascha, Brem, Alexander, Durst, Susanne & Clemens Giselbrecht. Digital

Entrepreneurship: Innovate business models for the sharing economy. Creativity and Innovation Management 26 (3): 300-310.

Suomen Yrittäjät. 2019. Tutkimus: Joka kolmas korkeakouluopiskelijoista haluaisi valmistuttuaan yrittäjäksi. Saatavana: https://www.yrittajat.fi/tiedotteet/613632-tutkimus-joka-kolmas-korkeakouluopiskelija-haluaisi-valmistuttuaan-yrittajaksi

Thomas, Antonio, Passaro, Renate & Ivana, Quinto. 2019. Developing Entrepreneurship in Digital Economy: The Ecosystem Strategy for Startups Growth. Saatavana: https://www.intechopen.com/online-first/developing-entrepreneurship-in-digital-economy-the-ecosystem-strategy-for-startups-growth

Turuk, Mladen. 2018. The Importance of Digital Entrepreneurship in Economic Development. Croatia.

Zhao, Fang & Collier, Alan. (2016). Digital Entrepreneurship: Research and Practice.